

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

77. заседание

Петъкъ, 24 мартъ 1939 г.

(Открито въ 16 ч. 2 м.)

Председателствувалъ председателятъ Стойчо Мошановъ Секретари: Асенъ Голевъ и Серафимъ Георгиевъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.	Стр.
Искане отъ министъръ-председателя и министъръ на външнитѣ работи и на изповѣданията за отлагане свикването на комисията по Министерството на външнитѣ работи за по-късно, когато ще бѣде въ положение да даде подробни освѣтления по външната политика на България	2013	Говорили: М-ръ Д. Божиловъ 2015
Съобщения:		2. За измѣнение на нѣкои членове отъ наредбата-законъ за устройството на сѣдалищата. (Първо четене) 2016
Отпуски	2013	Говорили: Д. Илиевъ 2018
Законопроекти	2013	М-ръ Н. Йотовъ 2018
Сесия — продължение. Предложение за продължение сесията на Народното събрание до 27 априлъ т. г. вкл. (Прието)	2013	Е. Поповъ 2018
По дневния редъ:		3. За опрощаване глоби, лихви и неиздължения по фискални и други закони (Второ четене — докладване и разискване) 2019
Комисии. Попълване състава на парламентарнитѣ комисии	2013	Говорили: М-ръ Д. Божиловъ 2020
Законопроекти:		Петко Стояновъ 2020
1. За отпускане заемъ отъ Б. з. к. банка въ размѣръ на 770.000.000 л., отъ които 260.000.000 л. подъ гаранция на държавата, за разни държавни и фондови нужди. (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	2015	Д. Гичевъ 2024
		4. Предложение за освобождаване отъ вносно мито и други данѣци и такси на единъ подвиженъ диспансеръ, който ще се внесе отъ Дружеството за борба противъ туберкулозата и предаде на Главната дирекция на народното здраве. (Приемане) 2019
		Дневенъ редъ за следващото заседание 2024

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звънъ) Присѣтствуватъ нужния брой народни представители. Обявявамъ сѣданието за открито.

(Отсѣтствуватъ народнитъ представители: Александър Симовъ, Атанасъ Каншевъ, Велизаръ Багаровъ, Георги Шишковъ, Георги Говедаровъ, Гето Кръстевъ, Динко Тодоровъ, Иванъ Златаровъ, Иванъ Халаджовъ, Илия Радевъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Найдень Райновъ, Никола Контевъ, Петко Стайновъ, Спасъ Мариновъ и Стефанъ Станевъ).

Има думата г-нъ министъръ-председателятъ.

Министъръ-председателъ Георги Кюсеновъ: (Посрещнатъ съ ръкоплѣскания отъ дѣсно и отъ лѣво) Г-да народни представители! Понеже разговоритъ по въпроситъ, които възбуждатъ народното представителство и българския народъ, продължаватъ, азъ ви моля да се отложи свикването на комисията по външнитъ работи за по-късно, когато ще бжде въ положение да ви дамъ подробни освѣтления по външната политика на България. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и отъ лѣво)

Димитъръ Гичевъ: „По-късно“ — кога, значи? Насега ли или другата пролѣтъ?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Понеже правителството възнамѣрява да внесе за разглеждане въ Народното събрание още нѣкои важни законопроекти, ще ви моля, на основание чл. 129 отъ конституцията, да се съгласите да се продължи сесията до 27 априлъ включително.

Тия, които сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Единодушно се приема.

Димитъръ Гичевъ: Ще има ли време въ тоя късъ прокъ за закона за печата?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Разрешени сѣ отпуски на следнитъ народни представители:

На г-нъ Иванъ Калчевъ — 1 день, за 28 мартъ т. г.;

На г-нъ Спасъ Мариновъ — 1 день, за 24 мартъ т. г. и

На г-нъ Георги Шишковъ — 1 день, за 24 мартъ т. г.

Постѣпили сѣ следнитъ законопроекти отъ Министерството на финанситъ:

Законопроектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на войната за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 170 милиона лева.

Законопроектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 30 милиона лева.

Законопроектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на фонда за построяване сгради за сѣдебни мѣста въ Царството за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 30 милиона лева.

Законопроектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 30 милиона лева.

Пристѣпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ:

ПОПЪЛВАНЕ СЪСТАВА НА ПАРЛАМЕНТАРНИТЪ КОМИСИИ, СЪГЛАСНО РЕШЕНИЕТО ЗА СВИКВАНЕ СѢДИЩАТА НА ЗАСЕДАНИЕ МЕЖДУ ПЪРВАТА И ВТОРАТА РЕДОВНИ СЕСИИ НА XXIV-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ.

Г-да народни представители! Парламентарните комисии, които ще работят през време на ваканцията, въз основа на чл. 32 от правилника за вътрешния ред на обикновеното Народно събрание, по Министерствата на войната и на външните работи остават без изменение. Другите парламентарни комисии добиват следния съставъ:

По Министерството на вътрешните работи и народното здраве.

Д-ръ Борисъ Николовъ Даскаловъ
Владимъръ Христовъ Рашевъ
Д-ръ Георги Славчевъ Георгиевъ
Гето Кръстевъ Гетовъ
Димитъръ Петровъ Сираковъ
Иванъ Радевъ Балканджиевъ
Иосифъ Антоновъ Разсукановъ
Иосифъ Василевъ Робевъ
Д-ръ Никола Ивановъ Дуровъ
Никола Ивановъ Контевъ
Петко Стояновъ Стайновъ
Д-ръ Петъръ Стояновъ Яламовъ
Сава Поповъ Савовъ
Стефанъ Станевъ Димитровъ
Серафимъ Георгиевъ Апостоловъ
Христо Кръстевъ Мирски
Цвѣтко Петковъ Кръстевъ

По Министерството на народното просвѣщение:

Ангелъ Ивановъ Кроспарски
Божилъ Димитровъ Продановъ
Василъ Илиевъ Мандаровъ
Гето Кръстевъ Гетовъ
Дойчинъ Цвѣтковъ Цвѣлевъ
Иванъ Атанасовъ Сарафовъ
Иванъ Димитровъ Поповъ
Иванъ Стефановъ Пастуховъ
Иванъ Петровъ Калъчевъ
Йорданъ Тодоровъ Йордановъ
Минко Димитровъ Баръмовъ
Наню Недковъ Пеневъ
Ради Ивановъ Пляковъ
Стефанъ Цановъ Осиговски
Стоянъ Ивановъ Омарчевски
Христо Ивановъ Гуцовъ

По Министерството на финансите:

Александъръ Цаловъ Цанковъ
Асенъ Ивановъ Голевъ
Василъ Ивановъ Вълковъ
Георги Ивановъ Гозедаровъ
Георги Марковъ Дамяновъ
Димитъръ Стефановъ Савовъ
Иванъ Василевъ Петровъ
Иванъ Кировъ Бояджиевъ
Илия Димитровъ Славковъ
Никола Ивановъ Василевъ
Д-ръ Никола Илиевъ Сакаровъ
Петко Костовъ Петковъ
Петко Христовъ Стояновъ
Д-ръ Петъръ Ивановъ Кьосеивановъ
Д-ръ Петко Ст. Балкански
Рашко Пройчевъ Маджаровъ
Стамо Колчевъ Пенчевъ
Цвѣтко Петровъ Кръстевъ

По Министерството на правосъдието:

Ангелъ Димитровъ Станковъ
Асенъ Христовъ Мумджиевъ
Василъ Тодоровъ Чобановъ
Георги Петровъ Панайотовъ
Георги Стоиленовъ Кацаровъ
Георги Христовъ Стояновъ
Димитъръ Георгиевъ Сараджовъ
Димитъръ Иосифовъ Пешевъ
Димитъръ Стояновъ Търкалановъ
Дойко Петковъ Дойковъ
Жико Петковъ Струнджевъ
Иванъ Христовъ Момчиловъ
Кирилъ Георгиевъ Минковъ
Д-ръ Кънчо Милановъ
Никола Петровъ Логофетовъ
Стефанъ Минковъ Минковски
Стефанъ Станевъ Димитровъ
Христо Гатевъ Дончевъ

По Министерството на търговията, промишлеността и труда:

Борисъ Василевъ Мончевъ
Боянъ Димитровъ Абаджиевъ
Георги Киряковъ Чалбуровъ
Георги Петровъ Панайотовъ
Димитъръ Любомировъ Гичевъ
Димитъръ Нейковъ Маноловъ
Димитъръ Стефановъ Савовъ
Дончо Димовъ Узунъ
Екимъ Александровъ Екимовъ
Екимъ Христовъ Топузаковъ
Иванъ Василевъ Златаровъ
Илия Радевъ Вълчановъ
Константинъ Величковъ Новковъ
Михаилъ Георгиевъ Михайловъ
Никола Ивановъ Василевъ
Найденъ Райновъ Мариновъ
Никола Стояновъ Търкалановъ
Петко Костовъ Петковъ
Сирко Станчевъ Петковъ
Стойчо Ганчевъ Топаловъ
Стойчо Стефановъ Мошановъ
Стефанъ Радионовъ Иосифовъ
Тодоръ Наиденовъ Маноловъ

По Министерството на земедѣлното и държавните имоти:

Асенъ Христовъ Мумджиевъ
Атанасъ Петковъ Каншевъ
Бълю Бълевъ Келешевъ
Велизаръ Христовъ Багаровъ
Вълю Боневъ Вълевъ
Георги Димитровъ Шишковъ
Георги Ивановъ Петрачевъ
Георги Минковъ Нинъ
Георги Поповъ Стефановъ
Григоръ Василевъ Горевъ
Димитъръ х. Христовъ Кушевъ
Динко Тодоровъ Теневъ
Косю Христовъ Аневъ
Д-ръ Найденъ Николовъ Наиденовъ
Никола Пановъ Ивановъ
Никола Петковъ Вачковъ
Първанъ Марковъ Младеновъ
Тончо Георгиевъ Шиваровъ
Христо Василевъ Вълевъ
Христо Гоговъ Геренковлиевъ

По Министерството на обществените сгради, пѣтищата и благоустройството:

Боянъ Вълковъ Василевъ
Деню Георгиевъ Колевъ
Димитъръ Вълчевъ Марчевъ
Димитъръ Марковъ Василевъ
Иванъ Илиевъ Воденчарски
Мато Матовъ Истатковъ
Методи Йордановъ Янчулевъ
Минчо Пановъ Минчевъ
Михаилъ Величковъ Донсузовъ
Панайотъ Тодоровъ Станковъ
Славейко Лазаровъ Василевъ
Спасъ Мариновъ Поповски
Стефанъ Стояновъ Стателовъ
Стоянъ Николовъ Димовъ
Христо Стояновъ Таукчиевъ

По Министерството на желѣзниците, пощите и телеграфите:

Ангелъ Михайловъ Риболовъ
Боянъ Димитровъ Абаджиевъ
Димитъръ Петковъ Маджаровъ
Димитъръ Илиевъ Ивановъ
Димо Янковъ Василевъ
Еню Георгиевъ Клянтевъ
Иванъ Димитровъ Халаджовъ
Никола Стояновъ Стамболиевъ
Михаилъ Митевъ Стоичковъ
Недѣлко Атанасовъ Мочуровъ
Павелъ Йовчевъ Илиевъ
Пане Стоимировъ Банковъ
Парашкевъ Георгиевъ Забуновъ
Петъръ п. Стояновъ Николовъ
Сирко Станчевъ Петковъ
Тодоръ Павловъ Кожухаровъ

Прошетарна комисија:

Ангел Михайлов Риболов
Александър Симов Гигов
х. Атанас Попов Панайотов
Д-р Атанас Симеонов Москов
Георги Василев Лазаров
Георги Иванов Петраков
Димитър Георгиев Сараджов
Димитър Петков Маджаров
Димитър Петров Сираков
Драган Захариев Кислов
Ели Илиев Попов
Иван Атанасов Сарафов
Иван Илиев Воденичарски
Иван Христов Момчилов
Йордан Русев Йорданов
Минчо Петров Драгичевски
Костадин Райнов Крачанов
Петър Димитров Грънчаров
Ради Найденов Драгнев
Серафим Георгиев Апостолов
Стоин Славов Иванов
Таско Стоичков Стоилков
Христо Георгиев Яков
Христо Минчев Каркџов
Цвѣтко Петков Кръстев.

Които г-да народни представители сѣ согласни сѣ така
попълнения состав на комисијата, моля, да вдигнат рѣка.
Мнозинство, Сѣбрањето приема

Пристапваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

**ПРОДЪЛЖЕНИЕ РАЗИСКВАНИЯТА ПО ПЪРВОТО ЧЕ-
ТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТПУСКАНЕ ЗАЕМЪ
ОТЪ Б. З. К. БАНКА ВЪ РАЗМѢРЪ НА 770 МИЛИОНА
ЛЕВА, ОТЪ КОИТО 260.000.000 ЛЕВА ПОДЪ ГАРАНЦИЈА
НА ДЪРЖАВАТА, ЗА РАЗНИ ДЪРЖАВНИ И ФОНДОВИ
НУЖДИ.**

Има думата народниот представитель г-н Парашкев
Забунов. — Нѣма го.

Понеже листата на ораторитѣ е изчерпана, има думата
г-н министерствѣ на финанситѣ.

Министеръ Добри Божиловъ: (Отъ трибуната) Г-да на-
родни представители! Вчера, по молбата на г-н Рашко
Маджаровъ, азъ имахъ случай, преди да пристапимъ къмъ
разисквањата по законопроекта за заемъ отъ 770 милиона
лева, да кажа нѣколко думи за нуждитѣ, които сѣ пред-
извикали внасянето на този законопроектъ за заемъ, сѣ
огледъ дали е имало нѣможностъ тѣ да бѣдатъ намалени
и сѣ огледъ дали сѣ това се излага въ нѣщо стабилитетъ
на нашата монета, дали се минава къмъ нѣкаква инфла-
ционна политика и дали въобще се излага на нѣкакви
рискъ нашата спестовностъ.

Азъ не мисла, че трѣба да повтарямъ сѣшитѣ работи,
които казахъ по-рано, но може бѣ поради туй, че нѣкои
отъ ораторитѣ, които говореха по-късно, не присуство-
ваха, кога азъ дадохъ тѣзи предварителни објаснения,
развиѣа се критики въ духъ, които действително нѣмаше
си мѣстотъ следъ тѣзи разјаснения, които азъ бѣхъ далъ.

Предъ всичко, по отношение на необходимостта и на
полезноста, бихъ казалъ, колкото се може по-голема
часть тѣ поржукитѣ за въоруженијата да бѣде дадена за
изпълнение отъ нашата индустрија, трговија и занаятѣ, за
да дадемъ повечко работа и на нашето работничество, да
останатъ печалбитѣ отъ тѣзи доставки тукъ, у насъ, както
и по отношение ползата да избѣраме сѣ тѣзи доставки, азъ
сѣбѣтамъ, че две мисли тукъ не може да има. Затоа не
намирамъ за нужно да се спирамъ повече на този въпросъ.

По отношение даденитѣ 30 милиона лева на г-на мини-
стра на просвѣтата, срещу 150-тѣ милиона, които сѣ искали
за постройката на гимназија, азъ сѣщо објаснихъ, че това
е минималната сума, която трѣбваше да се даде, защото
една голема часть отъ ученицитѣ отъ гимназиитѣ излизатъ
туберкулозни, сѣ плевритѣ, а и много сгради на основнитѣ
училища грозатъ да затрупатъ единъ денъ децата въ тѣзи
училища.

По отношение на фонда „Сѣдебни сгради“ ще кажа, че
това е единъ фондъ, който има много сигурни приходи;
единъ фондъ, отъ който държавата, тѣй или иначе, още въ
1930/1931 г. е взела 170 милиона лева. Сѣбѣтамъ, че не бива
да спираме тази строителна политика сега, како откажемъ
единъ заемъ отъ 30 милиона лева, за да могатъ да продѣл-
жатъ започнатитѣ строежи или нѣкъ да се турятъ въ ходъ
нови строежи, и сумата да бѣде върната въ най-скоро време
отъ поспиленијата на фонда.

По отношение исканијата на Министерството на желѣз-
ницитѣ, азъ објаснихъ, че тѣзи исканија бѣха, да се доплати

сумата, необходима за комплектување на нашата Дунавска
флотилија и да се построятъ нѣкои нови сгради за сѣри,
тамъ, кждето сѣ сѣсѣмъ извехтѣли, а сѣщо и да можемъ
да направимъ най-необходимото по постройката на фери-
боота. Справихме се и видѣхме, че сумата 30 милиона лева
не бѣде въ всѣки случай необходима, за да можемъ да не
спираме ние, отъ наша страна, започнатата тамъ постройка,
по силата на едно международно задѣлжение.

Най-вече критикитѣ се развиѣа по отношение сумата, да-
дена на Дирекцијата на строежитѣ. Азъ ви објаснихъ, че отъ
обикновения бюджетъ на Дирекцијата на строежитѣ, изъ-
лизашъ на 506 милиона лева, трѣба да спаднемъ туй, което
се ангажира за заплати, за инвентаръ; туй, което трѣба да
се плати за погашения и лихви — околу 150 милиона лева —
по досега склученитѣ три заема. Оставатъ за пострѣжи
240 милиона лева. Туй, което е необходимо за поддржане
на сѣществувачитѣ шосета, е 200—225 милиона лева. За да
може да се продѣлжи и да се доврши програмата, която
е започната отъ миналата година сѣ постройка на желѣзно-
пѣтни линии и сѣ постройка на нови шосета, е необходима
една сума отъ 260 милиона лева за довршване на желѣз-
опѣтнитѣ линии и околу 200—225 милиона лева за довр-
шване на започнатитѣ шосета. Следователно туй, което се
отдѣла отъ заемата за нуждитѣ на Дирекцијата на строежитѣ,
е само за довршване на започнатитѣ желѣзопѣтни линии и
на започнатитѣ шосета. За постройка на нови желѣзопѣтни
линии вече и въпросъ не може да става. Едва ли ше може
да се започне постройката и на нови шосета, защото, како
виждате, туй, което остава за строежи отъ обикновения ре-
довенъ бюджетъ на Дирекцијата на строежитѣ, ше се по-
гѣне отъ необходимитѣ разходи за поддржка на сѣще-
ствувачитѣ шосета. Г-нъ министерствѣ на благоустрой-
ството ше ви даде повече подробности по този въпросъ. И
вчера азъ ви увѣрихъ, че това е необходимата сума, за да
не се развали това, което е започнато, за да може да се
погрешнатъ тѣзи ангажменти, които сѣ били поети отъ
миналата година. Не вѣрвамъ нѣкой да откаже ползата сѣ
строежитѣ: развивање на стопанскиотъ животъ, сѣздавање
на работа, увеличавање на благоустройството. Не на мене
се пада да защиштавамъ тази програма, защото, како ви
казахъ, за тази година ние не предприемаме никакви нови
строежи, освенъ довршване на започнатото отъ миналата
година, довршване на тѣзи линии и шосета въ постройка,
които, естествено, не могатъ да бѣдатъ оставени така.

Развиѣа се критики, е ли обектѣ на единъ извънреденъ
бюджетъ постройката на шосета, постройката на гимназии,
постройката на сѣдебни сгради и т. н. Г-да! Азъ имахъ слу-
чай и другъ пътъ да објасна, че прѣзипотъ е, тѣзи разходи,
сѣ които ние сѣздаваме активи, които не се погасяватъ, не
изчезватъ за една година, да бѣдатъ предметъ на единъ
извънреденъ бюджетъ, сѣ източници заеми, специални из-
точници, а въ редовниотъ бюджетъ да има само една вѣзка,
како всѣка година се погасява толкова, сѣ колкото се изха-
бѣва сѣздадениотъ активъ. Ако ние сме една богата страна,
която има големи излишѣци по редовниотъ сѣ бюджетъ и,
ако отъ редовниотъ бюджетъ сѣздаваме тѣ активи, които
ше траатъ 15-20 или 100 години, това не ше значи, че ние
правимъ сѣ това нѣкаква грѣшка, стига само да имаме въз-
можностъ. Въпросътъ е, че ние сме стигнали до крайниотъ
предѣлъ, по редовниотъ бюджетъ да не можемъ да задово-
лимъ и най-реалнитѣ нужди и, следователно, нѣмаме другъ
пѣтъ, освенъ по пѣтя на извънредниотъ бюджетъ да можемъ
да задоволѣваме нуждитѣ на тѣзи строежи.

Следователно, критикитѣ въ смисълъ, че строежитѣ на
гимназии, че строежитѣ на шосета не трѣбвало да бѣдатъ
обектѣ на единъ извънреденъ бюджетъ, а трѣбвало да сѣпа-
натъ по редовниотъ бюджетъ, се свежатъ къмъ въпроса,
дали имаме възможностъ или не. Ако имаме възможностъ
по редовниотъ бюджетъ да извршимъ тѣзи строежи и да ги
изплатимъ, да минатъ безвъзвратно въ разходъ за една го-
дина, нѣмамъ нищо противъ, не е грѣшка. Обаче, ако нѣ-
маме възможностъ да направимъ това, пѣтѣтъ е само тоя
— извънредниотъ бюджетъ.

По въпроса за въоруженијата. Вие, г-да, не можете да
ми покажете никаквиотъ бюджетъ на никоја дѣржава, кждето
въоружавањата да ставатъ отъ редовниотъ бюджетъ. По
редовниотъ бюджетъ ставатъ обикновенитѣ въоружавања,
тѣя допѣлѣвања, които всѣка година сѣ ставатъ редовно.
Извънреднитѣ, специалнитѣ разходи за въоружавање, обѣче,
въ всѣки дѣржави сѣ въ специална глава на извънре-
денъ бюджетъ за въоружавање, сѣ специални източници.

Но да оставимъ този, така да се каже, теоритиченъ въ-
просъ, този споръ, който нѣма да има никакво практиско
значение. Въпросътъ е, имаме ли свободниотъ по редов-
ниотъ бюджетъ, за да извршимъ тѣзи строежи или тѣя изъ-

вънредни разходи, които трябва да бъдат въ тежест на редовния бюджет.

Г-да! Аз пакъ повтарямъ, че ги нѣмаме и, че другъ пътъ нѣмаме, освенъ да си служимъ съ извънреденъ бюджетъ.

Но критикитѣ се малко раздвоиха. Постави се въпросъ: може ли разходи, по които споримъ, дали не трябва да бъдатъ по редовния бюджетъ, да се предвиждатъ въ извънредния бюджетъ? Едва ли не се изкара, че съ туй се върши нѣкакво нарушение. Трѣбвало непремѣнно извънреднитѣ нужди да се задоволяватъ съ приходи по редовния бюджетъ. Преди всичко г-нъ Асенъ Мумджиевъ постави най-добре въпроса, като каза: Добре! Азъ не влизамъ въ разбирателство на теоритичния споръ. И азъ намирамъ, че тия нужди трѣбва да се задоволяватъ съ приходи отъ редовния бюджетъ, но ги нѣмаме. Трѣбва ли тогава да спремъ, трѣбва ли да не строимъ нищо, трѣбва ли да не се въоръжаваме, защото сме нѣмали достатъчно приходи по редовния бюджетъ. Естествено, че отговоритѣ е, че трѣбва да се намѣрятъ извънредни сѣдства, че разходитѣ трѣбва да станатъ по пѣтя на извънредния бюджетъ, защото макаръ че искаме да станатъ по редовния бюджетъ, всички сме еднородни, че нѣмаме възможностъ за създаване голѣми приходи чрезъ нови данѣци, че не можемъ да чалагаме въ този моментъ нови голѣми данѣци. И, следователно, остава пакъ чрезъ скотриране на една частъ отъ онова, което ще постѣпи въ бъдещето, да задорояваме нуждитѣ въ този моментъ, които сѣ неизбежни и които смѣтаме, че въ бъдеще нѣма да се правятъ всѣка година.

Но за да изчерпя и този въпросъ — че никакво нарушение не е извършено, и че трѣбва да приемемъ, че разходи, приспѣщи на редовния бюджетъ, могатъ да се вършатъ и по извънредния бюджетъ, азъ ще прочета чл. 26 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, където е казано: (Чете) „Кредити за нужди, които по естество, характеръ и размѣръ не могатъ да бъдатъ предметъ на редовния бюджетъ“, — значи въпроситѣ е за възможностъ — „се разрешаватъ отъ Народното събрание съ законъ за извънреденъ бюджетъ-планъ, въ който се опредѣлятъ източникитѣ на приходитѣ. Разходитѣ по извънредния бюджетъ-планъ се покриватъ съ извънбюджетни приходи и съ заеми“.

Следователно, никакво нарушение не е извършено въ случая съ това, че за Министерството на земедѣлнето, въпрѣки всичкото ни желание, не можахме да дадемъ цѣлата сума 200 милиона лева по редовния бюджетъ, а отдѣлихме 75 милиона лева по редовния бюджетъ и 128 милиона лева по извънредния бюджетъ.

Следователно, и отъ гледище на възможностъ, и отъ гледище на законностъ, въ случая нищо нередовно нѣма извършено съ туй, че съ този заемъ отъ 770 милиона лева отъ Земедѣлската банка се задоволяватъ тия надлежащи нужди, сведени до тѣхния краенъ минимумъ.

Г-нъ Георги Петровъ направи критика и въ друго отношение. Азъ съжалявамъ, че той отсъствува, но трѣбва да кажа най-напредъ, че азъ съмъ чуждъ на тая политика, за която той вчера говорѣше: *Après moi — déluge*, да му мисли тоя, който въ утрешния день ще дойде, а ние да гледаме днесъ да си свършимъ работата.

Г-да! Азъ на тази политика не служа. Напротивъ, азъ още отъ самото начало ви казахъ, че понеже знаемъ, че всичката отговорностъ за това пада върху правителството и по-конкретно върху менъ като министъръ на финанситѣ, азъ съмъ направилъ добра смѣтка, азъ съмъ измѣрилъ добре възможността докъде можемъ да стигнемъ. Казахъ, че, чужди на всѣкаква политика на инфляция, ние намѣрихме, че тази сума може да се даде въ този моментъ, безъ да попрѣчимъ на нашето парично обращение, безъ да става инфляция, безъ да попрѣчимъ на нашата спестовностъ, безъ да попрѣчимъ на задоволяването на други нужди стопански, каквито неминуемо ще се явятъ.

Нѣщо повече бихъ казалъ. Азъ знамъ, че отъ министерството или ще се върна въ Банката, или нѣма да се върна, но, въ всѣки случай, азъ не мога да разруша самъ дѣлото, което съмъ творилъ отъ години. Азъ не мога да направя това разрушение, за което прави алюзия г-нъ Петровъ. (Продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра и викове „Браво!“) Даже, ако не съмъ въ Банката, даже ако не съмъ нито министъръ, нито управителъ на Банката, азъ, който съмъ прекаралъ цѣлия си животъ въ работа за създаването на това финансово заздравяване, не мога да остана чуждъ. Азъ, вѣнъ отъ Банката, вѣнъ отъ управлението, ще живѣя съ успѣхитѣ или неуспѣхитѣ на опѣзи, които ще стоятъ начело било на Финансовото министер-

ство, било на Народната банка. („Браво!“ и ржкоплѣскания) Така че азъ смѣтамъ, че г-нъ Петровъ съвсемъ неумѣстно направи намекъ за това.

Но това е била сѣдбата на министритѣ до сега, а изглежда, че и за дълго ще бъде така — да се критикуватъ и когато дадатъ, и когато не дадатъ. Азъ се помирявамъ съ това. На г-нъ Петровъ, когато е билъ министъръ, може би сѣ правени много по-остри критики, отколкото критиката, каквато той направи вчера на менъ. Това е въ реда на нѣщата при нашата действителностъ, ко това не ме смущава, защото азъ смѣтамъ, че служимъ на интереситѣ на страната и че това, което направихме, бѣше минимално необходимото, което трѣбваше да направимъ. („Браво!“ и продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра)

Г-нъ Петровъ каза: какъ може по извънредния бюджетъ да се даватъ сѣдства за поправка на съществуващи имътища? Може би, повтарямъ, г-нъ Петровъ не е билъ тукъ, когато дадохъ изяснение въ началото, преди пристѣпване къмъ разискванията по този законопроектъ. Може би, не е прочелъ внимателно и мотивитѣ къмъ законопроекта. Тамъ е употребенъ изразитѣ „за постройка на нови имътища и за поддържане на съществуващитѣ“. И азъ бързамъ да го успокоя, че това, което остава като свободна частъ отъ редовния бюджетъ на Дирекцията за строежитѣ, следъ като сѣ погасени разходитѣ за заплати, инвентаръ, лихви и погашения по съществуващитѣ заеми, сумата 240 милиона лева ще послужи за поддържане на съществуващитѣ имътища. Това, което, обаче, даваме като новъ заемъ — 260 милиона лева — то е за довършването на тѣзи имътища, които сѣ били започнати отъ миналата година.

Азъ още единъ пътъ повтарямъ, че тоя апелъ, който направи вчера г-нъ Петровъ къмъ мене — че министритѣ на финанситѣ трѣбва да стегне кесията и да не дава особено на Дирекцията на строежитѣ толкова пари — бѣше единъ апелъ неумѣстенъ, затуй защото азъ много пъти съмъ обмислялъ въпроса преди да реша дали това е необходимо да се направи и дали може да се направи въ тоя моментъ, безъ да се попрѣчи, както казахъ, нито на паричната циркуляция, нито на спестовността, нито на задоволяването на други стопански нужди, нито на екулирането на нашата реколта въ близко време. Дай, Боже, да имаме добра реколта! За нея, както казахъ, отдѣляме единъ резервъ отъ 800 милиона лева.

И при все това, тѣзи 600 милиона лева злато, съ които увеличихме златната наличностъ на Народната банка когато имаме възможностъ, презъ 1936 и особено презъ 1937 г., не се ангажиратъ въ тия мѣроприятия, за които сега сме внесли този законопроектъ, извънъ резервата отъ 800 милиона лева за търговски и стопански нужди.

Азъ и вчера обяснихъ: ако поддържахъ тая политика, ако настоявахъ презъ 1937 г., че най-сигурното нѣщо е да увеличимъ нашата златна наличностъ, това не съмъ го направилъ само отъ една амбиция да украсимъ балѣта на Народната банка, а защото винаги съмъ ималъ предъ видъ, че може да дойде моментъ, когато било за раздвигването на нашия стопански животъ, било за задоволяване на нужди въ връзка съ нашето въоръжение, било въ връзка съ нашето благоустройство, или ще трѣбва да излѣземъ и да интервенираме съ една по-голяма сума. За покритието на тая сума е набирана тогава тая златна наличностъ.

Азъ свършвамъ съ апелъ, че всички трѣбва да бъдемъ спокойни, че особено въ това отношение нѣма абсолютно никакъвъ рискъ, че всичко е добре обмислено и премѣрено и, че на никаква опасностъ не излагаме нито нашата национална монета, нито нашитѣ спестявания, нито пъкъ страната ще остане съ незадоволени други стопански нужди, затуй че сме се притекли да задоволимъ сега необходимите нужди за благоустройство, за въоръжаване, за просвѣта и други нужди отъ нашата строителна политика. (Продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме.

Тия, които приематъ на първо четене законопроекта за отпускане заемъ отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка въ размѣръ на 770.000.000 л., отъ които 260.000.000 л. подъ гаранция на държавата, за разни държавни и фондови нужди, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристѣпваме къмъ третата точка отъ дневния редъ.

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ НА НѢКОИ ЧЛЕНОВЕ ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА УСТРОЙСТВОТО НА СЪДИЛИЩА.

Моля, г-нъ секретаритѣ да прочете законопроекта.

Секретарь Серафимъ Георгиевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение на нѣкои членове отъ наредбата-законъ за устройството на сѣдилищата

Г-да народни представители,

Наредбата-законъ за устройството на сѣдилищата отъ 12 ноемврий 1934 г. въпрѣки направенитъ измѣнения и допълнения отъ 12 мартъ, 20 априлъ и 16 августъ 1935 г. и 23 ноемврий 1936 г. съдържа нѣкои празноти и недостатѣци, които настоящиятъ проектъ цели да премахне и уреди. Така:

а) отъ ваканционното време, което трае отъ 15 юлий до 15 септемврий, се ползуватъ, съгласно чл. 70 отъ нар.-зак. за устр. на сѣдилищата, само колегиалнитъ сѣдилища (областнитъ и апелативнитъ сѣдилища и Върхов. касационенъ сѣдъ). Околийскитъ сѣдии нѣматъ ваканция. За тѣхъ чл. 73 отъ сѣщата наредба-законъ предвижда само, че отъ 15 юлий до 15 августъ разглеждатъ дѣла, които не търпятъ отлагане. Това раздѣляне на сѣдитѣ и сѣдебитѣ мѣста на две категории по отношение на ваканцията, не намира никакво оправдание. Ваканционното време е създадено не толкова за сѣдитѣ, колкото за сѣдебитѣ се — да не се принуждаватъ страни и свидетели да напускатъ презъ лѣтното време усилената земеделска работа, за да се явяватъ въ сѣдилищата и си губятъ тамъ времето. Това съображение важи главно за околийскитъ сѣдилища, където призованитъ по дѣлата страни и свидетели по численостъ далечъ надминаватъ тия отъ другитъ сѣдилища. Затова налага се чл. 73 отъ наредбата-законъ за устр. на сѣдилищата да се измѣни въ предлагания § 1 на проекта въ смисълъ, а именно „ваканционното време въ околийскитъ сѣдилища, въ които има единъ или нѣколко замѣстници околийски сѣдии, е два месеца, а гдето нѣма такъвъ — единъ месецъ, начинай отъ 15 юлий. Презъ ваканционното време околийскитъ сѣдии разглеждатъ дѣла и въпроси, които не търпятъ отлагане“;

б) съ ал. I на измѣненето отъ 16 августъ 1935 г. на чл. 93 отъ наредба-законъ се определяше служебниятъ цензъ за назначаване сѣдия-следователъ и подпредседателъ на областния сѣдъ, а съ алинея II и III — служебниятъ цензъ за назначаване инспекторъ на нотариуситъ и прокуроръ при областния сѣдъ. Въ измѣненето, обаче, отъ 23 ноемврий 1936 г. на цѣлия този текстъ е предвиденъ само служебниятъ цензъ за назначаване сѣдия-следователъ и подпредседателъ на областния сѣдъ. Нищо не се говори за служебния цензъ на инспектора на нотариуситъ I на прокурора при областния сѣдъ — цензъ определенъ въ двѣтъ последни алинеи (II и III) на дотогавашния чл. 93. Поради това тия две алинеи трѣбва да се възстановятъ, както това се предвижда въ § 2 на проекта;

в) съ измѣненето отъ 16 августъ 1935 г. на чл. 92 отъ наредбата-законъ за устр. на сѣдилищата длъжноститъ околийски сѣдия и членъ на областния сѣдъ въ провинцията се приравниха и вследствие на това въ чл. 95 ал. предпоследна отъ сѣщата наредба-законъ бѣ предвидено, че замѣстникъ околийски сѣдия въ София се приравнява съ членъ или околийски сѣдия въ провинцията. Въ измѣненето отъ 23 ноемврий 1936 г., обаче, на чл. 92 длъжността членъ на провинциаленъ областенъ сѣдъ е по-горна степенъ отъ тая на провинциаленъ околийски сѣдия. Въпрѣки това, ал. предпоследна на чл. 95 не биде съответно измѣнена и по тоя начинъ остана замѣстникъ-околийски сѣдия въ София да е приравненъ на околийския сѣдия или членъ на областенъ сѣдъ въ провинцията — две различни по степенъ длъжности. Налага се тая алинея да се измѣни, както е показано въ § 3 на проекта, а именно, че замѣстникъ-околийски сѣдия въ София е приравненъ на членъ отъ провинциаленъ областенъ сѣдъ;

г) повишенията на сѣдитѣ и прокуроритъ ставатъ по таблици, съставени ежегодно презъ м. ноемврий отъ установени въ закона комисии. Тия таблици важатъ отъ 1 януарий на следващата година отъ съставянето имъ. Въ тѣхъ се вписватъ сѣдитѣ и прокуроритъ, които иматъ определени служебенъ цензъ до 1 януарий, и то по редъ на достойнството. Понеже, обикновено, по-значителни промѣни по сѣдебното ведомство ставатъ презъ м. януарий, отъ когато сѣ въ сила съставенитъ годишни таблици за повишения, или най-късно презъ м. февруарий, то презъ тия два месеци се повишаватъ ония сѣдии и прокурори, които, като най-достойнитъ, фигуриратъ въ началото на таблицитъ. Така назначенитъ, макаръ да сѣ атестирани за най-добри, не ще могатъ да бѣдатъ представени за повишение въ по-горна длъжностъ въ края на сѣщата година при съставянето на новитъ таблици, ако изискуемиятъ се

за тази длъжностъ служебенъ цензъ е една година, или въ края на следующитъ втора или трета години; ако служебниятъ цензъ е две или три години, по простата причина, че до тогава тѣ не ще иматъ прослужена цѣла една година, съответно цѣли две или три години. По тоя начинъ най-добре атестирани сѣдии и прокурори не се представяватъ за повишение, само защото за попълване на служебния цензъ не имъ достигатъ единъ-два месеца, а понекога дори само нѣколко дена, и тѣ ще трѣбва да служатъ въ сѣщата длъжностъ една година повече отъ определенъ цензъ. За новитъ представления тѣ ще конкуриратъ съ другитъ си, които сѣ били назначени въ сѣщата длъжностъ почти цѣла година по-късно. Съ § 4 на проекта се премахва тая несправедливостъ и несправедливостъ, като следъ буква В на чл. 109 отъ нар.-законъ за устр. на сѣдилищата се прибавя нова алинея въ смисълъ: „Представяватъ се, ако бѣдатъ удостоени, и оцѣни сѣдии и прокурори, на които за попълване изискуемиятъ се служебенъ цензъ, не имъ достига до 1 януарий на следващата година най-много два месеца. Тѣ, обаче, не могатъ да бѣдатъ повишени въ новата длъжностъ, преди да сѣ прослужили времето на тоя цензъ“;

д) чл. 187 отъ наредбата-законъ за устр. на сѣдилищата определя, че дисциплинарни наказания, наложени на длъжностнитъ лица по сѣдебното ведомство отъ надлежитъ дисциплинарни съвети, се привеждатъ въ изпълнение отъ Министерството на правосъдието. Между тия наказания е и мъренето, придружено съ лишѣние отъ заплатата за 3-10 дни (чл. 159). Законътъ не посочва по кой начинъ ще се събере частъта отъ заплатата, на която осъдениятъ е билъ дисциплинарно наказанъ да внесе, ако той е преминалъ въ друго ведомство или не е вече на служба. Съ § 5 отъ проекта се попълва тая празнота въ смисълъ: „Ако длъжностното лице е осъдено на мърене съ лишѣние отъ заплатата и е преминало на служба по друго ведомство, сумата, за която е осъдено, се удържа отъ заплатата, която получава по новото ведомство а ако не е вече на служба — тя се събира по принудителенъ редъ въз основа на изпълнителенъ листъ, издаденъ отъ съответния околийски сѣдия“;

е) най-последно, несполучливо е наименованието на сѣданията на сѣдебната властъ, назовани отъ закона съ изпълненето на решенията на сѣдилищата. Тѣ по-рано се именуваха „сѣдебни пристави“, а сега „сѣдия-изпълнители“. Понеже тѣ само изпълняватъ сѣдебнитъ решения, а не решаватъ спорове отъ частно-правно естество — сѣданията на сѣдебната властъ, но не и сѣдии. Наименованието „сѣдия-изпълнители“ не съответствува на функцията, която имъ е възложена да изпълняватъ. Затова тѣ трѣбва да се именуватъ „сѣдебни изпълнители“, а не „сѣдия-изпълнители“. Тази неправилностъ се премахва съ предлагания проектъ, въ § 6 на който се предвижда, че навсѣкѣ, където въ тази наредба-законъ и въ други наредби-закони и правилници (каквито сѣ наредбата-законъ за сѣдитѣ-изпълнители и правилникътъ за вътрешния редъ, длѣбодството и отчетността на сѣдебно-изпълнителнитъ участии) се говори за сѣдия-изпълнителъ или „сѣдия-изпълнители“, да се чете съответно „сѣдебенъ-изпълнителъ“ или сѣдебни-изпълнители“.

Гр. София, 18 мартъ 1939 година.

Министъръ на правосъдието: Н. Потоувъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на нѣкои членове отъ наредбата-законъ за устройството на сѣдилищата

§ 1. Чл. 73 се измѣнява така:

Ваканционното време въ околийскитъ сѣдилища, въ които има единъ или нѣколко замѣстници — околийски сѣдии — е два месеца, а гдето нѣма такъвъ — единъ месецъ, начинай отъ 15 юлий. Презъ ваканционното време околийскитъ сѣдии разглеждатъ дѣла и въпроси, които не търпятъ отлагане.

§ 2. Ал. ал. 2 и 3 на чл. 93 се възстановяватъ.

§ 3. Алинея предпоследна на чл. 95 се измѣнява така: Замѣстникъ околийски сѣдия — на членъ на провинциаленъ сѣдъ.

§ 4. Следъ буква в на чл. 109 следва нова алинея:

Представяватъ се, ако бѣдатъ удостоени, и оцѣни сѣдия и прокурори, на които за попълване изискуемиятъ се служебенъ цензъ не имъ достига до 1 януарий на следващата година най-много два месеца. Тѣ, обаче, не могатъ да бѣдатъ повишени въ новата длъжностъ преди да сѣ прослужили времето на тоя цензъ.

§ 5. Следъ алинея първа на чл. 187 се прибавя нова алинея:

Ако длъжностното лице е осъдено на мъчение съ лишение отъ заплатата и е преминало на служба по друго ведомство, сумата, за която е осъдено, се удържа отъ заплатата, която получава по новото ведомство; а ако не е вече на служба — тя се събира по принудителен редъ въз основа на изпълнителен листъ, издаденъ отъ съответния околийски съдия.

§ 6. Навсякъде въ тази и други наредби-законои и правилници думите „съдия-изпълнител“, „съдин-изпълнители“ или „съдини-изпълнители“ да се замънятъ съответно съ думите „съдебен изпълнител“, „съдебни изпълнители“ или „съдебните изпълнители“.

Председател Стойчо Момановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитър Илиевъ.

Димитър Илиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Наредбата-законъ за устройството на съдилищата тръбва да претърпи едно основно преработване и изменение въ нѣкои отъ нейните постановления. Азъ съмъ тамъ, че това ще бъде предметъ на едно основно проучване въ бъдещата работа на Камарата. Днесъ, обаче, когато е сложенъ въпросътъ за нѣкои само изменения, азъ желая народното представителство, съ съгласие на г-нъ министъра на правосъдието, да внесе едно изменение въ чл. 202 на тая наредба-законъ.

Известно ви е че съ стария текстъ на чл. 207 отъ закона за устройството на съдилищата се дадохъ нѣкои привилегии на юристите, които бѣха участвували въ войните. Тая забележка се повтаря нѣколко пъти, докато обхваща всички юристи, участвували въ войните и завършили до 1928 г. Кой знае защо, по какви съображения, законодателтъ у насъ не постави въ същата категория и синоветъ на загиналите въ войните, сираците отъ войните. Колкото бѣше справедливо да бъдатъ възнаградени участвувалите въ войните, толкова тръбваше да бъдатъ зачетени и синоветъ на онези, които оставиха коститъ си по бойните полета.

Г-да народни представители! Нашата държава е бедна, за да може да даде едно достатъчно възнаграждение за отглеждане сираците отъ войните. Тя даде една съвременно малка пенсия отъ близо 150 л. месечно за издръжка и подготовка на тия деца за живота. Ако, обаче, държавата не можеше да даде на тия хора една материална подкрепа за живота имъ, днесъ можемъ за ония, малцина отъ тѣхъ, синове на загинали въ войните, да направимъ едно облекчение, като дадемъ и на тѣхъ да се ползватъ отъ същото право, което имаша участвувалите въ войните, завършили юридическо образование.

И за това азъ моля тая справедливостъ да я отдадемъ и на синоветъ на загиналите въ войните, като добавимъ още една алинея въ смисълъ: „Съ същите права се ползватъ и всички сираци отъ войните, записани въ Университета до края на 1930 г.“ За годината може да се спори, обаче отъ тази алинея ще се ползватъ не повече отъ 30—40 души, останали още незащитени отъ всички забележки, които бѣха създадени къмъ чл. 207 въ редица години.

Моля г-нъ министъра на правосъдието да се съгласи и народното представителство да приеме тая прибавка въ законопроекта. (Ръкоплъскания отъ тѣло)

Председател Стойчо Момановъ: Г-нъ Илиевъ! Вие тръбва да направите това предложение при второто четене. Сега законопроектъ ще бъде приетъ на първо четене. Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министър Никола Йотовъ: Само цѣлоко думи, г-да народни представители.

Настоящото изменение се наложи отъ нуждата да могатъ да станатъ представения отъ касационната комисия на нови съдини и да могатъ да се ползватъ 7-тъ мѣста, които сега сѫ безъ съдини. Предвидъ на това, че се създадохъ осемъ нови съдилища, таблицата, която бѣше представена отъ Касационния съдъ, се изчерпи, и сега нѣмаме съдини, които да назначимъ на съответните мѣста. Днесъ 7 съдилища стоятъ безъ съдини. За да могатъ да бъдатъ представени нови съдини за назначение, тръбва да се намали служебното време, защото нѣма съдини съ напълно изслужено време, за да бъдатъ представени.

Това е причината за внасянето на тоя законопроектъ. Азъ ви моля да го приемете сега на първо четене, за да може въ вторникъ да бъде претъ на второ четене и по-скоро да попълнимъ ония мѣста, които сега стоятъ безъ съдини.

Председател Стойчо Момановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Еню Поповъ.

Еню Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! При разглеждането на единъ законопроектъ като настоящия за изменение на нѣкои членове отъ наредбата-законъ за устройството на съдилищата, засѣгащи процедурата за повишението на нѣкои категории съдини, не можемъ, като народни представители, да не засегнемъ онова, което често пъти смущава съдийската съвѣсть. Всички, дължа да подчертая това, имаме довѣрие въ съдебната властъ, въ която българскиятъ народъ въ моменти на изпитание памира упора и упование, и търси справедливостъ. Но не можемъ да не изтъкнемъ, ако искаме тя да бъде поставена на такава висота, че да не могатъ да се вършатъ надъ нея посегателства, които да троятъ душата на съдийството, нѣкои нейни недѣли и недобри порядки въ Министерството на правосъдието.

Г-да народни представители! Азъ знамъ случаи — може би на васъ да сѫ известни други — които говорятъ твърде зле за порядките въ Министерството на правосъдието. Така на менъ е известно, че върху известни съдини, които сѫ искали да отстоятъ своето вътрешно съдийско убеждение, както се казва, и които сѫ постигнали тѣй, както имъ е диктувала тѣхната съвѣсть, е упражнявано давление.

Министър Никола Йотовъ: Това не е истина. Г-нъ председателю! Азъ моля да не се говори по тѣзи въпроси.

Председател Стойчо Момановъ: Веднага ще Ви дамъ думата, г-нъ министре, да отговорите.

Министър Никола Йотовъ: Кажете конкретни случаи, г-нъ Поповъ!

Димитър Гичевъ: Знаете ли, г-нъ министре, окръжното на бившия министъръ на правосъдието, г-нъ Карагѣзовъ?

Министър Никола Йотовъ: Азъ внасямъ законопроекта, а не бившия министъръ г-нъ Карагѣзовъ. Вие сега обсъждате моята дейностъ, а не дейността на бившия министъръ г-нъ Карагѣзовъ.

Димитър Гичевъ: Вие още не сте откъснали тона окръжно. Откъснете го!

Председател Стойчо Момановъ: Моля, г-нъ Гичевъ, имайте думата!

Еню Поповъ: Азъ мисля, г-да народни представители, че г-нъ министърътъ на правосъдието нѣма защо да се дразни. Азъ казвамъ какво е ставало вчера — може би става и днесъ, не знамъ — въ Министерството на правосъдието. Ето защо, съмтамъ, бележката, която той прави, за съвсемъ неоснователна и го моля да не се чувствува толкова много засегнатъ, още повече, че той е министъръ само отъ нѣколко месеца, а това сѫ работи, вършени много по-отдавна.

Та, г-да народни представители, има случаи въ миналото, когато върху съдини, които сѫ отстоявали своето вътрешно съдийско убеждение, е оказвано давление въ известенъ смисълъ. И макаръ тия съдини да сѫ били добре оценявани отъ тѣхните колеги, отъ съответните състави на съдилищата, както предвижда наредбата-законъ за устройството на съдилищата, и да сѫ заслужавали повишение, въ Министерството на правосъдието имъ е билъ препрѣчванъ пътятъ за тѣхното повишение и често сѫ бивали заобикаляни. Не желая да цитира имена — тѣ сѫ известни на всички ви. Чели сте, г-да народни представители, и откритото писмо до васъ, носещо подписа на единъ господинъ. Ако този господинъ нѣмаше данни, че действително се вършатъ работи, които не говорятъ за добъръ редъ въ Министерството на правосъдието, той не би си сложилъ подписа и не би повесилъ отговорността по закона. Значи, има такива случаи.

Крайно време е, мисля, министърътъ на правосъдието да си вземе добра бележка отъ това, което става въ повѣреното му министерство, да го отстрани и да даде възможност на тѣзи доблестни съдини, които сѫ отстоявали своето вътрешно съдийско убеждение, които не сѫ се поддали на давленията отъ тукъ или отъ тамъ, да настигнатъ другаритъ си, които, тоже добре оценени отъ своитъ колеги, сѫ отишли напредъ.

Имамъ да направя, г-да народни представители, и друга една малка бележка въ връзка съ начина, по който се удостоверяватъ и повишаватъ известна категория служители,

които са на длъжност по ведомството на правосъдието. Чл. 89 от наредбата-закон за устройството на съдилищата изброява подробно условията, на които трябва да отговаря даден кандидат, за да постъпи на длъжност във съдебното ведомство. Има лица, обаче, заварени на служба от тая наредба-закон, които не са положили теоритико-практическия изпит, съгласно чл. 89 от наредбата-закон за устройството на съдилищата — по силата на една специална бележка, за която преди малко говори моят колега г-н Илчев, т.е. бяха освободени. Тия лица изпълняват работата си безукоризнено и са много добри като съдии-изпълнители, но повишение не им се дава — остават в длъжността, на която са заварени от наредбата-закон. А чл. 121 от наредбата-закон за устройството на съдилищата предвижда, ако служителът е прослужил четири години, повишение на място. Крайно справедливо е на тая категория съдебни служители, макар не положили своя теоритико-практически изпит, да им бъде предоставено да умля и безукоризнено изпълнение на длъжността си, да се даде възможност да бъдат повишавани на място до замъстници-околийски съдии.

Моля, г-н министърът на правосъдието да се съгласи чл. 121 от наредбата-закон за устройството на съдилищата да се измени в смисъл, че заварените на служба от наредбата-закон за устройството на съдилищата съдии-изпълнители, които са прекарали повече от четири години на същата длъжност, могат да бъдат удостоавани, по реда на чл. 31, за повишение на мястото до длъжността замъстник-околийски съдия, както това е предвидено в специално постановление на наредбата-закон за устройството на съдилищата.

Съ т.е. няколко думи привършвам бележките, които исках да направя. Моля г-н министра на правосъдието, понеже съ това се внася една справедливост по отношение тая категория служители, да се съгласи да се направи съответното изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия, които приемат на първо четене законопроекта за изменение на някои членове от наредбата-закон за устройството на съдилищата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следната точка от дневния ред:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ВНОСНО МИТО И ДРУГИ ДАНИИ И ТАКСИ НА ЕДИНЪ ПОДВИЖЕН ДИСПАНСЕРЪ, КОЙТО ЩЕ СЕ ВНЕСЕ ОТ ДРУЖЕСТВОТО ЗА БОРБА ПРОТИВЪ ТУБЕРКУЛОЗАТА И ПРЕДАДЕ НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНОТО ЗДРАВЕ.

Моля, г-н секретарят да прочете предложението.

Секретарь Серафимъ Георгиев: (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси на един подвижен диспансер, който ще се внесе от Дружеството за борба против туберкулозата и предаде на Главната дирекция на народното здраве.

Г-да народни представители,

Дружеството за борба против туберкулозата в България, Централен комитет, София ул. „Маршала“ № 4, щело да достави от странство един подвижен диспансер, който ще предаде за използване на Главната дирекция на народното здраве.

Този диспансер се състои от:

- 1) един комплект рентгенов апарат;
- 2) един еднотилндров мотор;
- 3) едно автомобилно автобусно шаси;
- 4) едно преносимо кино;
- 5) един микроскоп и
- 6) една теглилка-кантар.

Казаното дружество моли, щото същият диспансер да бъде освободен от заплащане вносно мито и други данъци и такси.

Понеже в закона за митниците няма положение, по силата на което да се извърши безмитният внос на диспансера, то моля ви г-да народни представители да разгледате въпроса, и ако одобрите, да приемете представеното Ви за целта решение.

Гр. София, 4 март 1939 година.

Министър на финансите: **Д. Божановъ.**

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ.

за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси на един подвижен диспансер, който ще се внесе от Дружеството за борба против туберкулозата и предаде на Главната дирекция на народното здраве.

Освобожда се от вносно мито и други данъци и такси, един подвижен диспансер, състоящ се от:

1) един рентгенов апарат, комплектът съ принадлежащите към него;

2) един еднотилндров мотор;

3) едно автомобилно автобусно шаси;

4) едно преносимо кино;

5) един микроскоп и

6) една теглилка-кантар.

Същият диспансер ще се внесе от странство от Дружеството за борба против туберкулозата — Централен комитет, София, а ще се предаде за използване на Главната дирекция на народното здраве.

Председател Стойчо Мошанов: (Звъни) Ще гласуваме. Тия, които приемат решението за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси на един подвижен диспансер, който ще се внесе от Дружеството за борба против туберкулозата и предаде на Главната дирекция на народното здраве, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОПРОЩАВАНЕ НА ГЛОБИ, ЛИХВИ И НЕИЗДЪЛЖЕНИЯ ПО РАЗНИ ЗАКОНИ.

Има думата докладчикът г-н Стамо Колчев да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчик Стамо Колчев: Г-да народни представители! Законопроектът, така както беше внесен от г-н министра на финансите и приет на първо четене тук, претърпя доста големи промени в комисията по Министерството на финансите, вследствие на което се наложи да се излезе с нов проект от страна на комисията, който вие имате пред себе си и който ще ви докладвам. Сравнения няма да правя между проекта на комисията и първоначалния проект. Във по-голямата си част, проектът на комисията е този на г-н министра на финансите, с изключение на поправките, които са направени. (Чете)

„ЗАКОНЪ

за опрощаване на глоби, лихви и неиздължения по разни закони.

Глава I.

Първи данъци.

Чл. 1. Опрощават се глобите по закона за данъка върху приходите от 1925 год., и по наредбата-закон за данъка върху приходите от 1936 г., и измененията им за нарушения, констатиран до 31 декември 1938 год., включително, както следва:

до 10.000 лева включително 100%;

от 10.000 лева до 200.000 лева включително се опрощават напълно първият 10.000 лева, а от остатъка се опрощава 60% при условие 40% от същия да се заплати до 31 октомври 1939 г. включително.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат за главното на законопроекта и чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стамо Колчев: (Чете)

Чл. 2. Опрощава се глобата (до 16 февруарий 1933 г.) и вторият размер данък (след 16 февруарий 1933 г.) по чл. 69 от закона за данъка върху приходите, както вторият и трети размер данък по чл. 109, букви „а“, „б“ и „в“ от наредбата-закон за данъка върху приходите за нарушения, констатиран до 31 декември 1938 г. включително, ако до 31 октомври 1939 г. включително се заплати първият размер данък с 10% увеличение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стамо Колчев: (Чете).

„Чл. 3. Платените доброволно до 31 октомври 1939 г. включително закъснели прѣки данѣци до влизането въ сила на този закон се събират безъ лихва и глоба за закъснение. Но принудителните действия не се спират. Съсбраните по принудителен начин суми до 31 октомври 1939 г. включително, ако съ тѣхъ се изплащатъ напълно дължимите закъснели данѣци, се издѣлжаватъ данѣците, а лихвата и глобата се заличаватъ. Ако съ събраната по принудителен начин сума не се изплащатъ напълно дължимите закъснели данѣци, съ нея се издѣлжава данѣктъ, а следъ това лихвата и глобата.“

Неплатените въ горния срокъ закъснели данѣци се събиратъ съ лихва 1% месечно, смѣтана отъ 1 януари 1937 година.

Разпоредбите на този членъ вадятъ за всички общински данѣци, налози и такси. Неплатените до 31 октомври 1939 г. закъснели благоустройствени тежести се събиратъ следъ тази дата съ предвидената въ чл. 20 отъ наредбата-законъ за Столичната голѣма община 10% еднократна глоба.

Алинея първа на този членъ не важи за безобложния данѣкъ занятие по закона за данѣчните облекчения отъ 14 мартъ 1939 г. („Държавенъ вестникъ“, бр. 57/1939 г.)

Последната алинея на чл. 3 се заличава. Погрѣшно е отпечатана въ законопроекта.

Петко Стояновъ: Защо се заличава? Нали приехме въ комисията, че алинея първа на чл. 3 не важи за безобложния данѣкъ?

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Не.

Петко Стояновъ: Трѣбва да си остане.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Последната алинея къмъ този членъ е отпечатана погрѣшно. Моля г-нъ д-ръ Базански, секретаръ на комисията, който е държалъ бележки, да потвърди, че решението на финансовата комисия е да се заличи тази алинея. При коректурата на законопроекта, обаче, г-нъ Ковачевъ по погрѣшка е нанесълъ тази алинея, за което ми пише и писмо. Ето и писмото му. (Сочи го)

Решението на финансовата комисия, повтарямъ, е да се заличи тази алинея.

Петко Стояновъ: Искамъ думата по това искане на г-нъ министра на финансите.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще Ви дамъ думата. Вие искате думата по чл. 3, за да направите предложение, или за да предложите нова алинея?

Петко Стояновъ: Това, което ще предложа, ще бѣде новъ членъ 3. Нумерацията по-нататѣкъ на останалите членове ще се измѣни съответно.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тогава трѣбваше да Ви дамъ думата по-рано. Азъ мислѣхъ, че ще искате да предложите нова редакция на чл. 3.

Петко Стояновъ: Не. Азъ ще предложа да се вмѣкне новъ чл. 3.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Имате думата, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Въпросътъ е следния, г-да народни представители. Азъ не оспорвамъ това, което твърди г-нъ министърътъ на финансите, и което председателътъ на комисията е обявилъ за прието отъ комисията. Но азъ взехъ думата, за да направя възражение по съдържанието на чл. 3.

Алинея така, както е напечатана, е обсъждана въ комисията. Разисква се тамъ, следва ли глобите за невнесени безобложни данѣци отъ патроните да бѣдатъ заличени или не следва. Нѣма да се разпростирамъ сега предъ васъ по това. То е свършено излишно. Когато ставаше въпросъ, трѣбва ли да бѣдатъ опростени и глобите за неправилно манипулиране съ безобложния данѣкъ отъ ония лица, които законътъ задѣлжава да го събиратъ и своевременно внасятъ на държавното съкровище, азъ казахъ, че не следва да се допуска опрощаване на такива глоби. Явно е, че несвоевременното внасяне на безобложния данѣкъ не е нищо друго, освенъ задържане на сумитъ

отъ господарите, които е трѣбвало да ги внесатъ, но не съ ги внесли и съ разполагали съ тѣхъ. Защо ще бѣдатъ тия глоби опрощавани въ този случай?

Азъ поддържамъ, прочее, тази алинея да остане и моля, ако приемете обясненията на г-нъ министра, да изслушате и това, което казваме ние. Г-нъ министърътъ може да настоява да се махне тази алинея отъ чл. 3 — азъ не твърдя, че тя е приета отъ комисията, нѣма го тукъ председателътъ на комисията, за да каже какво е обявилъ за прието — но азъ настоявамъ тая алинея да остане въ чл. 3.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Още две думи само. Г-да! Вѣрно е, че въ комисията по закона за данѣчни облекчения г-нъ Димитъръ Савовъ — за съжаление, той отсъствува сега — направилъ нѣколко пѣти предложение да се включатъ и тая категория данѣци, които въ последствие ще се откриятъ. Но тогазъ се каза, че нѣма смисълъ, въ този законъ за данѣчни облекчения да се предвижда таква постановление, защото следъ нѣколко дни ще мине законътъ за опрощаване на глобите и пр. и въ него ще се разреши този въпросъ. Другиятъ законъ мина, като се изключи това, което искаше г-нъ Савовъ — и безобложниятъ данѣкъ, който въ последствие ще се открие, да се събира безъ глоба. Г-нъ Савовъ казваше, че туй е въпросъ за прѣстижъ — да не се смѣта, че е укриване, понеже законътъ ималъ много неясности, понеже дълго време спороветъ съ се отнасяли предъ Административния съдъ. Той искаше и този безобложниятъ данѣкъ, който ще се открие въ бѣдеще, да бѣде освободенъ отъ плащане на глоби. Когато дойде да разглеждаме въ комисията законопроекта за опрощаване на глоби и лихви, постави се въпросътъ и се каза: ако искаме да държимъ смѣтка за туй, което мина въ закона за данѣчни облекчения, трѣбва да съществува, именно тази алинея, която бѣше поставена още въ предварителния проектъ. Г-нъ Димитъръ Савовъ, обаче, повтори своите съображения, които бѣше изложилъ въ комисията при разглеждането на законопроекта за данѣчни облекчения, и комисията се съгласи съ него да се махне тази алинея. Това е истиината и е протоколирано. Обаче когато законопроектътъ се даде отъ комисията на началническия съветъ въ Министерството на финансите, за да се прегледа още единъ пѣти, началникътъ на прѣжитъ данѣци настоявалъ, че би било по-хубаво да си остане така, както е било въ предварителния проектъ. Какъ може, следъ като законопроектътъ е миналъ презъ комисията, мнението на единъ чиновникъ да се постави надъ мнението на парламентарната комисия? Казахъ на г-нъ Ковачевъ: г-нъ Ковачевъ това е грѣшка, Вие не можете да измѣнявате решението на парламентарната комисия безъ нейно знание. Законопроектътъ идва отпечатанъ заедно съ махнатата отъ комисията алинея и съ едно писмо отъ г-нъ Ковачевъ, което представихъ на г-нъ Стояновъ, съ което се обяснява какъ е станала тази работа. Явна грѣшка. Пленумътъ на Народното събрание може да гласува както желае, обаче решението на комисията е, тази алинея да не съществува. Нейното отпечатване въ доклада на комисията е една нежелателна грѣшка.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Явно е, че комисията прави докладъ безъ тази алинея. Г-нъ Петко Стояновъ даде аргументи за оставянето на алинеята. Азъ, обаче, съмъ длъженъ да поставя на гласуване чл. 3 тъй, както се докладва отъ г-нъ докладчика, а именно безъ алинеята.

Тѣзи, които приематъ чл. 3, както се докладва отъ г-нъ докладчика и както се изясни отъ г-нъ министра на финансите, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ, за да подкрепи своето предложение за прибавяне новъ чл. 3 съ следното съдържание: (Чете) „Дължимитъ суми отъ лица, чието занятие е земеделско или единъ отъ занаятите, предвидени въ закона за занаятите, къмъ 31 октомври 1938 г. включително, до 5.000 л. включително за прѣки данѣци, се събиратъ съ 60% намаление, безъ лихви и глоби за закъснение, ако бѣдатъ платени до 31 октомври 1939 г.“

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моего предложение, както го чухте, се заключава въ това, лицата, които упражняватъ земеделско или занаятно занятие, предвиденъ въ закона за занаятите, щомъ като до 31 октомври 1938 г. дължатъ прѣки данѣци до

5.000 л. включително, да бъдат облекчени с 60%, ако издължат на държавата останалите 40% до 31 октомври 1939 г.

Георги Говедаров: Данъци ли?

Петко Стоянов: Да, данъци, пръки данъци. Да бъдем наясно: не се касае нито за глоби, нито за лихви, а за пръки данъци.

Основанията за това с многократните ми настоявания тук, когато обсъждахме по принцип настоящия законопроект, а така също и многократните ми предложения във комисията. Г-н министърът на финансите се противопостави; председателят на комисията също така се противопостави.

Аз поддържам тук моето предложение. Основанията ми са две. Първото ми основание е токущо отхвърлената алинея последна на чл. 3. Във тази алинея беше казано, че не се освобождават от глоби и лихви за закъснение върху безобложния данък работодателите, които е трябвало да го съберат и са го събрали, но не са го внесли. Сега, понеже падна тази алинея, следва, че те се освобождават от глобите и лихвите за безобложния данък. Щом патроните се освобождават от глоби и лихви за закъснение върху данъка, който са събрали, аз казвам, че са още по-голям резон можем да погледнем сполучително на ония земеделци и занаятчии, които дължат пръки данъци на обща сума не повече от 5.000 л.

Второто ми основание, г-н министре, е Вашето основание.

Нъкой от дъсно: (Казва нъщо)

Петко Стоянов: Няма да гласувате, господине, щом Вие, който сте земеделец, смятате, че на земеделеца, който не дължи повече от 5.000 л. данък, не трябва да му се прави никакво опрощаване. Единъ господинъ земеделец така мисли!

Моето второ основание е това, което самъ г-н министърът предлага въ чл. 6. Въ чл. 6 е казано: (Чете) „Дължимите суми“ — суми — „от лозари, овощари и питнепродавците-производители по закона за държавните привилегии, акцизите и патентите към 31 декември 1938 г. включително, до 2.000 л. включително, за акциза на вината, данък и общински налог на материалите, от които се вари ракия до реколтата 1937 г. включително, се опрощават напълно“. И аз казвам: ако на питнепродавците-производители, ако на лозарите и овощарите се опрощават изцяло акцизът и данъкът върху материалите, от които се вари ракия, за дължими суми до 2.000 л., а надъ 2.000 л. до безконечност — няма определен краен размер, г-н министре, може да се дължат и 200.000 л., и надъ 200.000 л. — се прави намаление от 60%, тогава не явява ли се съвършено основателно да направим такава отстъпка и на земеделците и занаятчиите, които не са могли да си платят данъците, ако дължат пръки данъци не до 2.000 л., а до 5.000 л. включително, и то да платят 40%, а не да им се опростят напълно, както по чл. 6 Вие опрощавате напълно дължимите суми до 2.000 л., като надъ 2.000 л. давате намаление 60%? Очевидно, такава едно положение не е справедливо: привилегированите овощарите и лозарите, главно питнепродавците-производители, а на земеделците и занаятчиите не давате никакво облекчение.

Ето защо, г-да народни представители, аз моля да приемете моето предложение. То е ясно и открито въ полза на изпадналите въ невъзможност да си платят пръките данъци земеделци и занаятчии, ако общо те не надминават 5.000 л.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата г-н министърът на финансите

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Предложението, което прави г-н проф. Петко Стоянов, биде подробно разгледано въ финансовата комисия.

Най-напредъ да ви дамъ нъкои разяснения по това, което е предвидено въ чл. 6. Тамъ се касае за акцизи и за патенти, като е казано, че надъ 2.000 л. се опрощават 60%, а останалите 40% се събират безъ глоби и лихви до 31 октомври 1939 г. включително. Такива суми ще бъдат много малко. Казвамъ, касае се за акцизи и патенти, а не за пръки данъци, каквито визира чл. 3.

По въпроса за пръките данъци азъ имахъ вече случай да направя изложение. Следъ като въ нъколко случая направихме опрощавания на пръки данъци, които достигнаха грамадната сума 5 милиарда лева, и следъ като, по случай раждането на престолонаследника, бяха опростени

всички суми до 5.000 л., пръките данъци се плащат неохотно и пакъ имаме 1 милиардъ и 300 милиона лева недобори. Обаче откъде идватъ тия недобори? Идватъ отъ градовете. Селото плаща много малко пръки данъци, състоящи се въ поземеленъ данък и данък сгради, които, впрочемъ, не са данъци на държавата, а са данъци на общината.

Безъ да оспорвамъ основателността на предложението на г-н проф. Петко Стояновъ, азъ трябва да кажа това, което и въ комисията казахъ: понеже се касае за данъци по общинските бюджети, не можемъ тъй инцидентно да ги разбъркваме, ако речемъ да вземемъ решение за опрощаване и на тѣзи данъци. Азъ казахъ, че отъ мене е представенъ на г-нъ министъра на вътрешните работи законопроектъ за финансови облекчения на общините. Той се разглежда и въ зависимост отъ това, какви опрощавания, какви облекчения ще направимъ на общините за задълженията имъ къмъ банките и държавата, азъ ще поискамъ компенсации въ смисълъ, въ размеръ на туй, съ което ние ще облекчимъ общините за заемите имъ — въ по-голямъ или по-малък размеръ — тѣ да облекчатъ дребния данъкоплатец отъ поземелния данък и данъка сгради. (Ръкоплъскания отъ дъсно и центъра) Обаче отъ тѣзи голѣми недобори, които имаме отъ пръки данъци, въ размеръ на 1 милиардъ и 300 милиона лева, най-много 200 милиона лева са дължими отъ селата за поземеленъ данък, данък сгради, малко данък върху наследствата и воененъ данък, съ който също не трябва да се занимаемъ. А за данъка върху наследствата ще ви представя въ скоро време единъ законопроектъ и ще направимъ коренно измѣнение, съ което, вѣрвамъ, ще се получи едно задоволително разрешение на това, което пледира г-нъ Стояновъ.

Така че, азъ моля, въпросътъ за тѣзи 200 милиона лева, дължими отъ селата, да бъде свързанъ съ ония облекчения, които ще дадемъ на общините за тѣхните финансови задължения. И много основателно се поставя въпросътъ едновременно.

Колкото се отнася до останалите 1 милиардъ и 100 милиона лева недобори отъ пръки данъци въ градовете, смятамъ, че следъ опрощаванията, които дадохме досега въ размеръ на 5 милиарда лева, и следъ тази последна отстъпка, която правимъ сега, като опрощаваме глобите и лихвите до 1 ноември 1939 г., друга отстъпка да не правимъ, че биде много прекалено.

Пакъ ще повтора, колкото се касае до дребните пръки данъци за селата, ще ги свържемъ съ законопроекта за финансовите облекчения на общините. Когато се разгледаме и приемаме този законопроектъ, въ зависимост отъ формата, въ която той ще мине тукъ, ще наложимъ на общините известни тежести въ полза на дребните съществуващи, като имъ облекчимъ положението съ опрощаване на една част отъ дължимите отъ тѣхъ пръки данъци. Тѣ, обаче, са, както казахъ, къмъ 200 милиона лева най-много. Останалите недобори отъ 1 милиардъ и 100 милиона лева са отъ градовете. За тѣхъ е достатъчно опрощаването на лихвите и глобите, което даваме сега, ако платятъ до 1 ноември 1939 г.

Смятамъ, че въ комисията се разбрахме, какво по този начинъ ще се даде едно задоволително разрешение на въпроса, който повдига г-нъ Петко Стояновъ. (Ръкоплъскания отъ дъсно и центъра)

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме предложението на г-нъ Петко Стояновъ. Тѣзи, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, събрането не приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава II.

Държавни привилегии, акцизи, патенти, тютюни и пр.

Чл. 4. Опрощаватъ се наложените глоби или тия, които следва да се наложатъ за нарушения, констатирани до 31 декември 1938 г. включително по законите: за акцизите и патентовия сборъ върху питиетата; за облагане материалите, отъ които се вари ракия; за облагане съ акцизъ вината; за тютюна; за общинския налогъ; за солта; за изключителното право на държавата да приготвява, внася и продава карти за игра; за облагане съ данък и такса на хазартните и за развлъчение игри; за облагане съ данък на моторните коли; за засилване държавните приходи — отдѣлъ втори; по наредбитъ закон: за монопола на спирта, сливовата ракия и леките минерални масла; за монопола на тютюна; за тютюна; за държавните привилегии, акцизите и патентите; за засилване държавните приходи и за нормираните гвоздеи и подкови, както следва:

до 10.000 л. включително 100%;
от 10.000 л. до 200.000 л. включително се опрощават напълно първите 10.000 л., а от остатъка се опрощават 60% при условие 40% от сжщия да се заплати до 31 октомври 1939 г. включително, и
от 200.000 л. до 500.000 л. включително се опрощават 50% при условие, остатъкът от 50% да се заплати до 31 октомври 1939 г. включително.

Опрощават се изцело сумите, присъдени за конфискация за нарушения на сжщитъ закон, когато на нарушителитъ сж съставени актове за несъстоятелност. Настоящото не се прилага, когато конфискациитъ сж присъдени по наредбата-закон за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ от 1 септември 1936 г. и наредбата-закон за тютюна от 25 ноември 1935 г.

Сумитъ, които сж присъдени или следва да се присъдят за акцизъ, данъкъ, абонаментъ, патентъ, бандеролно право и монополно право за горензброенитъ нарушения, извършени до 31 декември 1938 г. включително, се заплащат въ основния имъ размъръ. Останалитъ размъри се напълно опрощават, ако бжде заплатенъ въ срока основниятъ размъръ.

Забележка I. Предвиденото въ чл. чл. 162 и 163 отъ наредбата-закон за тютюна бандеролно право върху тютюнитъ, намърени въ повече или по-малко у тютюнопроизводителитъ, се смътат за глоба.

Забележка II. Глобитъ, наложени или които следва да се наложатъ по чл. 10 отъ закона за данъкъ и такса на казарнитъ и за развлъчение игри и по чл. 505 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ въ размъръ до 20.000 л. включително за нарушения, извършени до 31 декември 1938 г. включително, се намаляват на 500 л. за отвлъченъ нарушителъ.

Забележка III. Глобитъ, наложени или които следва да се наложатъ по чл. 135, „д“ отъ закона за акцизитъ и патентовия сборъ, върху питиетата и по чл. 348 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ за една западка (машинка) или за частъ отъ нея (камъче, фитилъ и др.) за нарушения, извършени до 31 декември 1938 г. включително, се намаляват на 300 л.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 5. По всички постановления и присъди, невлъзали или влъзали въ законна сила, съ които сж наложени наказания по чл. 118 отъ закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата за нарушение на чл. 108-б отъ сжщия законъ, следуетъ се наказания се видоизмъняватъ служебно отъ акцизитъ (данъчнитъ) началници, като се налагатъ по чл. 108-б, споредъ измъненията и допълненията му отъ 18 априлъ 1931 г. („Държавенъ вестникъ“, брой 12, отъ 18 априлъ 1931 г.), при което видоизмънение акцизитъ се определя по размъра, предвиденъ въ § 1 отъ закона за измънение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата и други („Държавенъ вестникъ“, брой 10, отъ 13 априлъ 1933 г.), следъ което се прилагатъ разпоредданията на чл. 4 отъ този законъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 6. Дължимитъ суми отъ лозари, овочари и питейно-продавцитъ-производители по закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ къмъ 31 декември 1938 г. включително до 2.000 л. включително, за акцизъ на вината, данъкъ и общински налогъ на материалитъ, отъ които се вари ракия до реколтата 1937 г. включително, се опрощаватъ напълно, а тия надъ 2.000 л. се събиратъ съ 60% намаление безъ глоба и лихви за закъснение, ако остатъкътъ бжде изплатенъ до 31 октомври 1939 г. включително.

Размъритъ на определенитъ намалени вноски отъ недоборитъ на лозаритъ и овочаритъ съгласно чл. 10 отъ наредбата-закон за данъчни облекчения по Министерството на финанситъ и Министерството на народното стопанство („Държавенъ вестникъ“, брой 160/1935 г.) и чл. 8 отъ закона за данъчни и други облекчения („Държавенъ вестникъ“, бр. 58/1936 г.), не се засъгатъ отъ този законъ, съ изключение на тия до 1.000 л., които се опрощаватъ. Останалитъ неплатени вноски въ по-големъ размъръ се събиратъ безъ глоби и лихви за закъснение“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 7. Глобитъ, наложени или които ще се наложатъ за нарушения, констатирани до 31 декември 1938 г. включително, за недоимъци на тютюнъ у производителитъ, се опрощаватъ. На сжщитъ се опрощаватъ и сумитъ за окръжна и общинска такси и налогъ, дължими до 31 декември 1938 г. включително“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 8. Глобитъ по чл. чл. 42 до 59 включително отъ наредбата-законъ за монопола на спирта, сливовата ракия и лекитъ минерални масла се опрощаватъ, като единиятъ размъръ монополно право, ако по сжщата наредба е предвидено, се събира безъ лихва за закъснение“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 8, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 9. Дължимото до 31 декември 1938 г. включително 50% увеличение по чл. 5 отъ закона за засилване държавнитъ приходи („Държавенъ вестникъ“, брой 212, 1936 г.) се опрошава; неплатената до сжщата дата такса върху фактурната стойностъ се събира съ лихва за закъснение по 1% месечно“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 10. На лицата, лишени отъ правотъргуване, отъ правотържане и отъ правопроизводство на стоки и предмети по законитъ, упоменати въ чл. 5 отъ този законъ, за нарушения, извършени до 31 декември 1938 г. включително, правата се възстановяватъ, съ изключение на рецидивиститъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава III.

Митници

Чл. 11. Глобитъ до 10.000 л. включително, наложени или които ще се наложатъ по закона за митницитъ и по другитъ закони, прилагани отъ митницитъ, за нарушения извършени до 31 декември 1938 г. включително, се опрощаватъ 100%.

Тази разпоредба не се прилага за нарушителитъ рецидивиститъ“.

Йосифъ Разукановъ: Едно пояснение: влиза ли тукъ и контрабандата? Опрощаватъ ли се глобитъ и на контрабандиститъ, които сж внасли стоки контрабанда?

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Всички нарушения, съ изключение на онъзи, които се повтарятъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 11, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Глава IV.

Гори

Чл. 12. Опрощаватъ се глобитъ, наложени или които ще се наложатъ по закона за горитъ, за констатирани нарушения до 31 декември 1938 г. включително, както следва: до 5.000 лева включително 100%;

отъ 5.000 лева до 100.000 лева включително се опрощаватъ напълно първитъ 5.000 лева, а отъ остатъка се опрошава 60% при условие 40% отъ сжщия да се заплати до 31 октомври 1939 г. включително“.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 12, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 13. Опрощаватъ се до размиръ на 1.000 л. включително всички видове обезщетения по закона за горитъ, когато тѣ не се дължатъ на частно лице и сѣ наложени на лица за извършени нарушения до 31 декемврий 1938 г. включително. По чл. 153, ал. 3 отъ закона за горитъ се опрощава глобата и обезщетението изцѣло.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 13, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Глава V.

Гербовъ налогъ

Чл. 14. Глобитъ за извършени и констатирани до 31 декемврий 1938 г. включително нарушения на закона за гербовия налогъ или на други закони, които съдържатъ постановления по гербовъ налогъ, се опрощаватъ за всѣки отделенъ случай, т. е. по всѣки отделенъ актъ, постановление, решение, присѣда и др., както следва:

до 5.000 лева включително 100%;

отъ 5.000 лева до 200.000 лева включително се опрощаватъ напълно пърнитъ 5.000 лева, а отъ остатъка се опрощава 60% при условие, че нарушителитъ ще внесатъ доброволно 40% отъ глобитъ и цѣлата дължима сума за гербовъ налогъ до 31 октомврий 1939 год. включително въ гербови марки, които се запечатватъ върху актоветъ, съ които е констатирано нарушението или присѣдена глобата и гербовия налогъ (актове, постановления и пр.) Марките се унищожаватъ съ печата на учреждениято, на което сѣ внесени, като подъ тѣхъ се прави служебна, датирана, подписана бележка отъ кого и кога сѣ внесени. Отъ тия вноски не се приспадатъ никакви процентни удържки въ полза на длъжностното лице — събирачъ на сумитъ. На вносителитъ се издава необгербовано удостоверение, въ което се означава отъ кого и съ какъвъ актъ е констатирано нарушението, размирътъ на глобата и гербовия налогъ, следващото се процентно намаляние на глобата съгласно съ този членъ, внесената сума въ гербови марки и унищожението имъ по гореозначения начинъ.

Солидарно осмѣнитъ внасятъ принадлежащата имъ се частъ отъ глобитъ и гербовия налогъ, като вноситъ се закрѣпчаватъ въ лева въ полза на държавата.

Забележка. Единъ нарушителъ може да се ползува отъ опрощаванията по всѣки отделенъ актъ, постановление, присѣда и др., съ които е задълженъ, ако общиятъ сборъ на глобитъ по тѣхъ не надминава 200.000 лева. Надъ тази сума глобитъ по актоветъ, постановленията, присѣдитъ и др., ако има таква наложени на сѣщия нарушителъ, не се опрощаватъ.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 14, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 15. За необгербованитъ разписки, издадени отъ производителъ за продадени отъ сѣщитъ храни на агентитъ на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни презъ време отъ 1 юлий 1936 г. до 31 декемврий 1938 г. включително, не се съставятъ актове и издаватъ постановления за глоба и гербовъ налогъ. Издаденитъ такъва за сѣщото време, както и образуванитъ по тѣхъ дѣла се прекратяватъ служебно.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 15, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 16. Глобитъ и гербовиятъ налогъ за констатирани и неконстатирани нарушения, състоящи се въ необгербоване на нотариални актове за угодѣмени или намалени по регулационенъ редъ недвижими имоти, издадени презъ време отъ 1 юлий 1936 г. до 31 декемврий 1938 г. включително, се опрощаватъ напълно.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 16, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 17. Когато извършеното до 31 декемврий 1938 г. включително нарушение се състои въ неправилно унищожение или въ неунищожение на гербовитъ марки, наложената глоба и следущиятъ се гербовъ налогъ, независимо отъ размира имъ, се опрощаватъ напълно.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 17, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 18. За нарушения, извършени до 31 декемврий 1938 год. включително, но неконстатирани до тази дата, извънъ случаитъ по чл. 17, се събира само следущиятъ се гербовъ налогъ, ако нарушителитъ сами представятъ документитъ и книгата си до 31 октомврий 1939 г. включително на най-близкото данъчно управление за обгербоването имъ въ предвидения отъ закона размиръ. Това обгербоване се извършва въ данъчното управление, като следущиятъ се гербови марки се запечатватъ на бѣлото поле на документитъ и книгата и се унищожаватъ съ печата на данъчното управление, а подъ тѣхъ се прави служебна бележка, за какъвто се говори въ чл. 14 на този законъ.“

Постановлението на горната алинея се прилага и когато нарушението е извършено до 31 декемврий 1938 г. включително, бѣде констатирано при ревизия, произведена между 1 януарий и 31 октомврий 1939 г. включително. Въ този случай обгербоването извършва произведущиятъ ревизията. При отказъ да се внесе великата гербовиятъ налогъ, събирането на глобата и гербовия налогъ става въ пълнитъ имъ размиръ по закона за гербовия налогъ.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 18, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 19. За нарушения, извършени до 31 декемврий 1938 г. включително и констатирани или неконстатирани до сѣщата дата, по които заинтересуванитъ не сѣ се възползували отъ облекченията и не сѣ внесли глобитъ и гербовъ налогъ въ размирътъ и сроковетъ, предвидени въ предходнитъ чл. чл. 14 и 18, наказанието се прилага въ общо основание, като за солидарно осмѣнитъ изискването се насочва срещу тия отъ тѣхъ, които не сѣ внесли въ срока своята частъ, и то за цѣлия дължимъ остатѣкъ. Последниятъ се получава следъ като отъ първоначалния размиръ на глобата и гербовия налогъ се спадне чисто внесената въ срока сума отъ другитъ солидарно осмѣдени.“

Нѣкой отъ дѣсно: Ще вдигнемъ ли заседанието?

Димитъръ Гичевъ: Може ли да се вдигне заседанието толкова рано? Още нѣма 5 и половина часа, г. министре.

Министъръ Добри Божиловъ: Министерскиятъ съветъ ще има заседание.

Димитъръ Гичевъ: Искатъ да вдигнатъ заседанието, за да не мине чл. 23. Толкова рано може ли да се вдигне заседанието?

Председател Стойчо Мошановъ: Въ всѣки случай Камарата е продължена до 27 априлъ.

Димитъръ Търкалановъ: Какво отъ това?

Председател Стойчо Мошановъ: Направете предложение.

Димитъръ Търкалановъ: Правя предложение да се продължи заседанието, докато се изчерпи дневниятъ редъ.

Нѣкой отъ дѣсно: Събранието ще реши.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат чл. 19, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Председателството предлага да преустановимъ заседанието.

Димитъръ Търкалановъ: Не е хубава тая практика.

Председател Стойчо Мошановъ: По това предложение на председателството има думата г-нъ Димитъръ Гичевъ.

Димитър Гичев: Г-н председателю! Аз Ви моля, да не слагате на гласуване Вашето предложение, защото е още много рано — само 5 и половина часа, а както виждате, съ единдушието, съ което се приема настоящият законопроект, за не повече от 10 минути можем да го гласуваме докрай. Не е въпрос за времето, освен ако има желание останалите постановления на законопроекта да не бъдат приети така, както са отпечатани във доклада на финансовата комисия.

Председател Стойчо Мошанов: Г-н Гичев ме прехвана преди да бъх довършил фразата си.

Г-да народни представители! Аз съм помолен от правителството да преустановим заседанието, понеже времената са такива, че г-да министрите трябва да се съвещават. Аз не мога това искане на правителството да не го поставя на гласуване от Народното събрание. Тия г-да народни представители, които са съгласни да преустановим заседанието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Еню Попов: Малцинство е.

Председател Стойчо Мошанов: Които не са съгласни да преустановим заседанието, моля, да вдигнат ръка. Малцинство.

Славейко Василев: 10 души вдигат ръка.

Председател Стойчо Мошанов: Г-да! Последния дневен ред за заседанието във вторник.

Първо четене законопроектите:

1. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1939 бюджетна година, във размер на 170.000.000 лева.

2. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пътищата и благоустройството за 1939 бюджетна година, във размер на 30.000.000 лева.

3. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на фонда за построяване сгради за съдебни места във Царството за 1939 бюджетна година, във размер на 30.000.000 л.

4. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, във размер на 30.000.000 лева.

Второ четене законопроектите:

5. За опрощаване на глоби, лихви и неизпълнения по разни закони.

6. За отпускане заем от Б. з. к. банка, във размер на 770.000.000 лева, от които 260.000.000 лева под гаранция на държавата, за разни държавни и фондови нужди.

Които са съгласни с така прочетения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството никога няма да направи нищо, което е против интересите и на народните представители и на Парламента. (Ръкоплъскания от дясно и центъра)

Еню Попов: Защо вдигате заседанието?

Председател Стойчо Мошанов: Защото правителството има работа. Няма право да бъдете цензоръ Вие, един осъден човек! (Ръкоплъскания от дясно и центъра)

Вдигам заседанието.

(Вдигнато във 17 ч и 30 м.)

Председател: **СТОЙЧО МОШАНОВЪ**

Секретари: { **АСЕНЪ ГОЛЕВЪ**
 { **СЕРАФИМЪ ГЕОРГИЕВЪ**

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**